

Olalekan Adekola: Konflikten i Nigeria är ett resultat av miljöförstöringen i hela Västafrika

[Artikel ur [International Viewpoint](#), 27 maj 2018. Ursprungligen publicerad i [The Conversation](#), 22 februari 2018. Olalekan Adekola undervisar i geografi vid St Johns University i York. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

Nigeria upplever en omfattande konflikt mellan nomadiserande herdar och infödda bönder. 2016 ledde konflikten till 2.500 dödsfall, ytterligare 62.000 tvångsflyttades och ledde till förluster av 13,7 miljarder dollar i intäkter.¹

Bara i januari 2018 krävde konflikten 168 människors liv.²

Herdarna är till största delen fulani, ett huvudsakligen muslimskt folk som finns utspritt i stora delar av Västafrika. Och bönderna är huvudsakligen kristna. När det utbryter våld mellan dessa två grupper, med symboliska resultat som att kyrkor bränns ner, så är det därför inte förvånande att det förhärskande ledmotivet i Nigeria och utomlands är att det är en konflikt som är religiöst och etniskt motiverad.³

Det som saknas är miljöperspektivet. Nigeria sträcker sig mer än 100 mil från ett lummigt och tropiskt söder till ytterkanten på Saharaöknen i norr. Och i Nigeria rör sig Sahara söderut med en hastighet på 600 meter per år.⁴ Samtidigt har Tchadsjön i landets allra nordostligaste del i stort sett torkat ut. Fulaniherdar som en gång var beroende av sjön har således flyttat längre söderut på jakt efter bete och vatten för sin boskap. Ju längre söderut man flyttar ju mer kristen blir befolkningen, och när det uppstår konflikter om resurser så verkar de vara religiösa.

Sådana konflikter mellan herdar och bönder är inte helt nya. Exempelvis utlöste en torka i slutet av 1960-talet strider om mark över hela Sahel, och fulani har en historia av att lägga beslag på områden.⁵ Det nya denna gång är att konflikten har antagit en helt annan omfattning, ett problem som en gång var begränsat till norra Nigeria har blivit en stor tvistefråga i landets södra del.

Det beror på att miljöförstöringen har gjort det nödvändigt med en omfattande folkvandring av fulani från hela Västafrika till södra Nigeria, som inte har kunnat hindra nomader från andra länder att komma in längs sin långa gräns. Inflödet av nya människor har rubbat den existerande dynamiken och relationerna mellan huvudsakligen jordbrukande lokalsamhällen och icke bofasta herdar.

Men miljöförklaringar ignoreras till stor del till fördel för tal om etniska eller religiösa konflikter. Ett sådant tal blir ytterst känsloladdat och förhindrar en fullständig analys av alla drivkrafter bakom

1 *Vanguard*, 30 oktober 2017.

2 *Amnesty international*, 30 januari 2018.

3 *The Conversation*, 7 april 2017.

4 *Republiken Nigerias miljöministerium*, oktober 2012.

5 *Sage journals*, 1 september 1975. Timothy Stapleton, *A military history of Africa*, Praeger 2013.

konflikten. Det dominerande ledmotivet om ”etniska krig” gör det därmed svårare att utveckla en helhetssyn och hållbara lösningar, och i ett land med en blandning av kulturer och religioner sätts den nationella enheten och fredsbygget på spel.

Tystnad från myndigheternas sida

Regeringens svar på allt detta har varit nästan total tystnad. I detta tomrum har det uppstått politiska förklaringar, ofta från folk med egna intressen. Till exempel misstänker eliter och politiska ledare från berörda regioner presidenten, Muhammadu Buhari, som själv är fulani, för att vara delaktig i angreppen (även om de har undvikit att anklaga honom direkt).⁶ Det finns inga bevis för att presidenten har något med konflikten att göra, men i ett hierarkiskt samhälle som Nigeria kan eliternas ord tas för absolut sanning.

Centralregeringen har erbjudit lösningar som ”boskapskolonier”, som tar mark från infödda bönder och ger den till fulani som betesmark. Men bland bönderna stärker det bara farhågorna för etniskt rofferi av mark.⁷

Presidenten har ofta talat om att ”ladda om” Tchadsjön till sin tidigare storlek, kanske genom att använda vatten som avletts från Ubangifloden i Kongobäckenet, och han talade nyligen om ämnet vid en konferens med Afrikanska unionen.⁸ Men sjön är egentligen inte någon del av regeringens strategi för konflikten mellan bönder och herdar ännu.⁹

Frisk sjö, fredligt folk

Så vad skulle en hållbar och rättvis lösning av konflikten verkligen innebära? Tchadsjön behöver förvisso ”laddas om”, tillsammans med ett massivt trädplanteringsprogram och en hållbar vattenförsörjning. Det kommer att kräva engagemang från grannländerna – som har egna allvarliga miljöproblem – och stöd från internationella givarorganisationer, men det skulle göra mycket för att hejda folkvandringen söderut och minska förekomsten av konflikter.¹⁰

Regeringen måste också offentligt erkänna att detta i grunden är en konflikt om resurser som har förvärrats av miljöproblem. Den måste poängtera detta när behovet uppstår istället för att vänta tills den allmänna debatten domineras av halvsanningar.

För sin del frodas nigerianska media ofta på känsloladdade historier. Men denna berättelse om konflikten mellan herdar och bönder kräver mindre sensationsmakeri och mer undersökande journalistik, som skulle hjälpa till att påvisa fler nyanser på denna komplicerade fråga. Det handlar inte bara om etniska konflikter – det går inte att bortse från miljön.

6 *Vanguard*, 19 februari 2018.

7 *Daily post*, 15 januari 2018.

8 *African Research Review*, juli 2013. *Vanguard*, 3 februari 2018.

9 *Vanguard*, 8 januari 2018.

10 *The Conversation*, 8 juni 2017.